

Annona Nova IX.

A Kerényi Károly Szakkollégium évkönyve

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Kerényi Károly Szakkollégium
Pécs, 2018

Szakmai lektorok:

Bandi Szabolcs, Csibi Norbert, Fedeles Tamás, Jóri Anna,
Kárpáti András, Kisantal Tamás, Antonio Domingo Lilón,
Pete Krisztián, Polyák Petra, Szabó Veronika, Takáts József

A kiadvány a *Nemzeti Tehetség Program* támogatásával jött létre
NTP-SZKOLL – 17-0071

Felelős kiadó:
András Csaba

Szerkesztők:
Fenyő Dániel, Rétfalvi P. Zsófia

Olvasószerkesztők:
Endródi Edina, Nagy Tamás,
P. Simon Attila, Várdai Levente

Borítóterv és tördelés:
Kiss Tibor Noé

Nyomdai előkészítés és kivitelezés:
Virágmandula Kft.

ISSN: 2061-4926

© A szerzők, 2018
© A szerkesztők, 2018

Minden jog fenntartva.

Borítófotó:

David Eccher / Flickr / <https://www.flickr.com/photos/davideccher/9589731219>

Tartalomjegyzék

Szatmári Áron: Előszó	7
Árvai Attila: Quine és Sartre a megismerésről	11
Csapó Gyöngyvér: A Sötét Triád és a mentalizáció kapcsolatának vizsgálata	21
Endrődi Edina: Vélekedések az 1765-ös bélyegtörvényről bostoni patrióta újságokban	35
Flach Richárd: Bevezetés a nem-szuicidális önsértés jelenségébe	49
Horváth Klaudia: Szerelmi kényszervarázslat papiruszon és varázsgemmákon	65
Karácsonyi Krisztina: A komplex és az egyszerű esemény jelentésű magyar deverbális főnevek szintaktikai szerkezete	73
Kocsis Árpád: Fecsegések <i>Coetsee és a depresszió</i>	89
Mogyorósi Renátó: Visegrád – a háború és a béke kongresszusa	99
Nagy Tamás: A társas identitás nyelvi megjelenése magyar nyelvű zenei blogok posztjaiban a többes szám első személyű, kijelentő módú igei személyragokat tekintve	113
Ónya Balázs: A nemlétező enigmák nyomában – Altrichter Ferenc Wittgenstein értelmezésének bírálata	127
Radnai Dániel: Realizmus-képzetek a Mikszáth-recepcióban (1887–1945)	139
Simor Kamilla: A komplex struktúra és a plaszticitás problémája <i>A lé meg a Lolában</i>	153
Sipos Balázs: A Pécsi Orvostudományi Egyetem épületfejlesztési koncepciói 1947 és 1959 között	165
Szántó Ákos: A <i>Népszabadság</i> és a <i>New York Times</i> hidegháborús beszámolóinak összehasonlítása a nicaraguai forradalom 1978 és 1979 közötti eseményeinek példáján keresztül	177
Takács Barbara: Varázsgyűrű a sikerért <i>Egy graeco-egyiptomi mágikus rituálé</i> (<i>PGM XII. 270-350</i>)	191
Boszoki Petra: Laudáció Kiss Andrea Kriszta szövege elé	203
Kiss Andrea Kriszta: Jókai Mór nőábrázolása <i>Milyenek a nők?</i> című novelláskötetében	203
A Kerényi Károly Szakkollégium tagjai a 2016/2017-es és a 2017/2018-as tanévben	216
A Kerényi Károly Szakkollégium mentorai a 2016/2017-es és a 2017/2018-as tanévben	216

Endrődi Edina, végzős történelem mesterszakos hallgató vagyok a PTE BTK-n. XVIII–XIX. századi angol-amerikai kapcsolatok érdekelnek elsősorban, ezért is esett a választásom az amerikai függetlenségi háború előzményeinek kutatására. 2015 óta vagyok a Kerényi Károly Szakkollégium tagja. Korábban kétszer jártam az Egyesült Államokban, ahol alkalmam nyílt kutatni is, így első kézből jutottam a kutatásom szempontjából releváns forrásokhoz.

ENDRŐDI EDINA

Vélekedések az 1765-ös bélyegtörvényről bostoni patrióta újságokban

A tanulmányomban azt vizsgálom, hogyan viszonyult a gyarmati a közvélemény az 1765-ös bélyegtörvény bevezetéséhez és miként interpretálták ezt az elemzésbe bevont lapok. Két bostoni lapot vizsgáltam részletesebben, a *Boston Evening-Post* és a *The Boston Gazette, and Country Journal* című patrióta újságokat.

Történeti háttér

A bélyegtörvényt – a brit államadósság rendezése érdekében – George Grenville miniszterelnök fogadtatta el a Parlamenttel 1765 márciusában.¹ A korábbi, kereskedelmi adókkal ellentétben, (pl.: cukortörvény), ez nemcsak a kereskedőket érintette, hanem közvetlen adó volt, amelyet minden gyarmati lakosnak fizetnie kellett. A törvény azt írta elő, hogy az amerikai gyarmatokon élők kötelesek speciális, vízzellel/pecséttel ellátott papírt használni az újságok nyomtatásához, és a hivatalos dokumentumok, engedélyek és egyetemi oklevelek kiállításakor.

A kutatás során 1765-ben Bostonban megjelenő patrióta szemléletű lapokat olvastam át, majd kulcsszavak² segítségével kivá-

1 BOYER, Paul S. et al: *The Enduring Vision. A History of the American People*, Heath and Company, Lexington, Massachusetts, 1990. 136–137.

2 A következő kulcsszavak segítségével kerestem a releváns cikkeket: bélyegtörvény, bélyegosztók, vízjel, Szabadság Fiai, bélyegtörvény kongresszus, tá-

logattam azokat a cikkeket, amelyekben a bélyegtörvénnyel kapcsolatos események valamely aspektusáról írtak, további elemzést követően pedig kilenc kategóriát hoztam létre, melyeket az alábbi diagramon ábrázoltam.³ A kiválogatott írások olvasása közben alakult ki, milyen kategóriák létrehozása lenne célszerű: melyek azok a témák, amelyek fontos szerepet játszottak a bélyegtörvény válság idején, és amelyek kifejtésére nagyobb hangsúlyt érdemes fektetni. Külön csoportot alakítottam a *bélyegtörvénynek és bevezetésének*, a *bélyegtörvénykongresszusnak*, a *törvényvisszavonásának*, a *Stamped Papers*-nek (vízjeles papírok), a *bélyegosztóknak* és a *virtuálisképviselőnek*, viszont a támadást, a bábukát, *Szabadság Fiai*⁴ szervezetet említő írásokat egy kategóriába, a bélyegárusokat ért támadások csoportba soroltam, ugyanis ezek a kifejezések a bélyegárusokat ért atrocitásokkal vannak kapcsolatban.

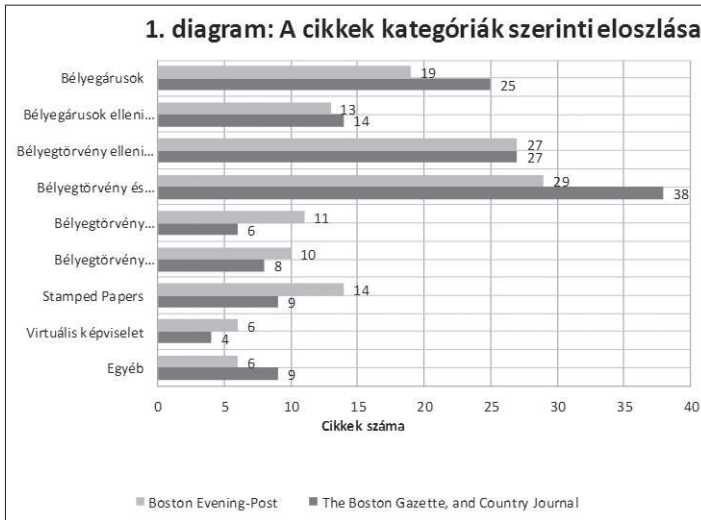
A diagramon való bemutatás világosabb képet ad a közvélemény hozzáállásáról – legalábbis a patrióta meggyőződésüekről. A diagramon leolvasható, mennyi cikk jelent meg az egyes kategóriákban, és megfigyelhető, mely információk közlésére fektettek hangsúlyt az újság szerkesztői. A kutatás során két sajtóterméket tanulmányoztam részletesebben, ezek a *The Boston Gazette, and Country Journal* és a *Boston Evening-Post* voltak. A terjedelmi korlátok miatt nem tudom egyenként tárgyalni a kategóriákat, ezért témakörönként összevonva írok róluk.

A bélyegtörvény

Ebben a csoportban tárgyalom a *bélyegtörvény és bevezetése*, a *bélyegtörvény elleni protestálás* és a *bélyegtörvény visszavonása* kategóriákba sorolt írásokat.

madás, visszavonás, *Stamped Papers* (bélyeggel ellátott/vízjeles papírok), bábu (effigy), virtuális képviselő

- 3 A diagramon a cikkek forrása: *The Boston Gazette, and Country Journal* és a *Boston Evening-Post* 1765-ös számai.
- 4 Hazafias érzelmű politikai szervezet volt, amely a brit uralommal szemben állt ki. A létrehozásának részletei nem tisztázottak, legkorábbi említések szerint 1765-ben már Bostonban és New Yorkban szervezkedtek. Valamint ezt követően a *Loyal Nine* (Hűséges Kilenc) – korábbi, hasonló elveket valló csoportosulás – már nem működött, integrálódott a *Sons of Liberty* csoportba. A *Loyal Nine* célja a bélyegtörvény elleni aktív ellenállás volt.

Mivel a bélyegadó minden gyarmati lakost érintő közteher volt, nem meglepő, hogy a legtöbb cikk a bevezetéséről írt, illetve magáról a törvényről tett említést, például, hogy igazságos-e a bevezetése. A bélyegtörvény bevezetése a többi cikknél nagyobb hangsúlyt kapott az újságokban. A témáról jelentek meg hosszabb írások, ezek személyes stílusúak voltak; valamint rövidhírek is. A *The Boston Gazette, and Country Journal*ben szeptemberben megjelent levél felsorolja a gyarmatiak sérelmeit, és szót ejt gazdasági kérdésekről is. A levél szerzője a király irányába olyan kifejezéseket használ, hogy ő az atyjuk, a legjobb király, másrészt a kormány felé azt, hogy tiszteletre méltó egység, amelynek minden hatalom a kezében van, de rosszul használ fel, a bélyegtörvény pedig elnyomó eszköz.⁵

Számos írásban felbukkan annak fejtegetése, hogy „megszelídítették” az „új” földet, megvédték azt és új területeket hódítottak meg, magukat sem kímélve, ezzel bővítve a birodalmat. Ezért is tarthaták helytelen intézkedésnek, hogy belső adót vet ki a Parlament a gyarmatokra, hiszen a gyarmatiak jobban ismerték a körülményeket, amelyek alapján maguk határozhatták meg az adóikat – ezt a kiváltságukat meg akarták tartani a későbbiekben is.

⁵ *Boston Gazette, and Country Journal*, 1765. szeptember. 16. 1. (utoljára megnyitva: 2017. 01. 16.)

A bélyegtörvényt illetően használt jelzők a levelekben gyakran hasonlóak, vagy megegyeznek. Több írásban szerepel, hogy a szóban forgó adó törvénytelen, elnyomó; és sértő, hogy ezt be akarják vezetni. Több tárgyat is érintenek a kategóriába került levelek, nagyjából megegyezőket, és hasonlóan is írnak a kérdésről. Sokszor megegyező mellékneveket használtak, például annak a kifejezésére, hogy mennyire sérelmes nekik ez az adó. Ez azt tükrözi, hogy az intézkedés hasonló érzést váltott ki belőlük – legalábbis a patrióta lelkületűekből.

A *The Boston Evening-Post* egyik májusi számában egy rövidebb cikk arról számolt be, hogy Charles Townshend és Grenville⁶ szerint a gyarmatok adóztatása igazságos és szükséges is, mivel a britek által biztosított előnyöket élvezik ők is, és a háborúból is korlátozva vették ki a részüket. A cikk szerint Barré ezredes is osztja ezt a véleményt, viszont nem biztos benne, hogy képesek az adót fizetni is. Dorr Barré kijelentéséhez azt a megjegyzést fűzte, hogy ez hazugság, valamint megadta egy másik lap oldalszámát megtekintésre.⁷ Itt Barré beszédét lehet olvasni, amelyet a Parlamentben mondott el Grenville megjegyzésére válaszolva. Az újságban e cikk félrevezető, ugyanis Barré valójában a gyarmatiakat támogatta.

Az év második felében a bélyegtörvényről megjelent írások hosszabbak voltak, általában több témát is érintettek, és a szerzők egyéni meglátásait részletesebben megfogalmazva közvetítették. Ezek alapján lehet következtetéseket levonnia törvény elfogadása, illetve bevezetése nyomán kialakult közhangulatról. (A megvizsgált lapok tekintetében elsősorban a patriótákéról.)

A lakosok fontosnak tartották, hogy tudassák a Parlamenttel a véleményüket, felháborodásukat. A britek egyáltalán be sem vonták őket a róluk szóló törvény megalkotásába, amely hátrányosan érintette a hétköznapjaikat, ugyanis több pénzbe került a hivatalos ügyeik elintézése, illetve az újságvásárlás.⁸ A bélyegtörvény a gyarmatokon komoly ellenállást váltott ki, és a lakosok többféle módszert is találtak az nézeteik kifejezésére. Például gyarmati követek tárgyaltak Grenvillel még a törvény bevezetése előtt. Többen petíciókat fogalmaztak meg a gyarmatok érdekeinek védelmében, a virginiai gyűlés is elküldött egy petíciót Londonba. A konzerva-

6 Charles Townshend pénzügyminiszter volt. George Grenville miniszterelnök volt 1765 nyaráig.

7 *The Boston Evening-Post*, 1765. máj. 6. 3. (utoljára megnyitva: 1765. 02. 18.)

8 Az újságok ára például nem nőtt jelentősen, inkább elvi okokból sértette őket.

tívabb politikusok ezzel meg voltak elégedve, de a fiatal Patrick Henrynek⁹ ez nem volt elég. Előállt hét határozattal, amelyekkel a bélyegtörvényt ítélte el. Ezek közül ötöt szavaztak meg, azonban nem egyöntetűen.¹⁰ Ebből is arra lehet következtetni, hogy nem viselkedtek radikálisan, ez csak a kisebb csoportokra volt jellemző. Tehát a patrióták közül sem kívántak mindnyájan a Parlammnttel szembehelyezkedni. Ennek ellenére a többi gyarmatra úgy jutott el az események híre, mintha mindegyik határozat elfogadásra került volna, az újságok is így nyomtatták ki. A *Boston Evening-Post* is megjelentette ezeket, itt hat határozat szerepel, mintha mindegyiket elfogadták volna.¹¹ Ezzel a lap az olvasóit félretájékoztatta, mivel nem közölte, hogy az utolsó pontokat nem szavazta meg a gyűlés.

Az újságokban több írás is megjelent a bélyegtörvény visszavonásáról. A törvényt a következő évben, 1766 tavaszán törölték el. A bélyegtörvény visszavonásához azokat a cikkeket soroltam, amelyek a gyarmatiak abbéli reményét fejezik ki, hogy a törvényt visszavonja hamarosan a Parlament, illetve amelyek azt említik meg, hogy hírét hallották az adó eltörlésének. Többnyire rövidhírek formájában értesültek erről az olvasók. Októberben megjelent egy cikk, amely annyit közöl, hogy egy londoni úr azt írja, hogy a bélyegtörvényt eltörli az új kormány, mikor a Parlament összeül.¹²

Ekkor még nem tudtak pontos információt arról, hogy valóban eltörlik-e, csak reménykedtek benne, és ezt a véleményt erősítették a Brit-szigetéről érkező levelek és üzenetek is. Mégis, számos írást találtam ebben a témakörben, amely azt bizonyítja, hogy akkor is foglalkoztatta a gyarmatiakat az adó visszavonásának a lehetősége, amikor ekkor még csupán szóbeszéd terjedt a lehetőségéről. Erre többek között az adhatott indokot, hogy Grenvillet menesztették a miniszteri pozíciójából 1765. július 10-én, és lord Rockingham ült a helyére. Ezután kezdtek pletykálni arról, hogy a bélyegadó eltörlik. Továbbá az is reményt kelthetett bennük, hogy Rockingham tapasztalatlan volt, nem tudta jól kifejezni magát, és a kormánya sem volt elég határozott.¹³

9 Virginiai gyűlésben foglalt helyet, illetve ügyvéd volt.

10 Ekkor valójában a gyűlés 116 tagjából csupán 39 volt jelen, és 22 fogadta el a határozatokat.

11 *Boston Evening-Post*, 1765. júl. 1. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 01.)

12 *Boston Evening-Post*, 1765. okt. 7. 3. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 18.)

13 MIDDLEKAUFF, Robert: *The Glorious Cause: the American Revolution. 1763–1789*, Oxford UP, 1985, 107–109.

Bélyegárusok

Az írások jelentős része foglalkozott a bélyegárusok kinevezésével, érkezésével, a lemondásukkal, illetve az őket ért atrocitásokkal. A bélyegárusoktól lehetett beszerezni a vízjeles papírokat, minden államba jelöltek ki hivatalnokokat a pozíció betöltésére. A *The Boston Gazette, and Country Journal* hasábjain többnyire rövidhírek jelentek meg a róluk. Rendszerint arról számoltak be, hogy kinevezték a bélyegosztót, illetve lemondott a hivataláról, esetleg, hogy megérkezett a gyarmatra. Egy rövidhír például arról írt, hogy örülnek, hogy a bélyegosztók hivatala népszerűtlen.¹⁴ A New Hampshire-i bélyegárussal kapcsolatban pedig arról informált a lap, hogy amint megérkezett a gyarmatra, lemondott, és kifejezte sajnálatát, hogy elvállalta a megbízást.¹⁵ Ezzel megegyező közlés jelent meg a *Boston Evening-Postban* ugyanazon a napon. A cikkben arról is beszámoltak, hogy már korábban megírta a lemondását, érkezésekor nyomban bejelentette, amelyet megünnepeltek.¹⁶ Egy *Boston Evening-Postban* megjelent közleményében Ingersoll azt írta, hogy csupán azért vállalta el a bélyegárusi pozíciót, mert a gyarmatiakat akarta szolgálni, illetve kifejezte abbéli reményét, hogy jobban megismerik a hivatala természetét, mielőtt még jobban megharagudnának rá.¹⁷ Ingersoll lemondásáról a *Boston Evening-Post* több cikket is megjelentetett. Tehát a bélyegárusok kinevezése és hivatalba állítása teljes kudarcba fulladt, hisz olyan méreteket öltött az ellenkezés a gyarmatiak körében, hogy nem volt más választásuk a hivatalra kijelölteknek, minthogy lemondjanak.

A bélyegárusokról szóló hírek számottevő része a lemondásukról számol be, kevesebb szól az érkezésükről, illetve a kinevezésükről. Fontos eseményeknek ítélték ezeket, mert számos írás jelent meg a témában. Illetve értékelték, amikor a kijelölt bélyegosztók – ha nyomásra is, de – lemondtak, mivel ez a gyarmatiak álláspontját támogatta.

A támadások nem közvetlenül a bélyegárusokat érték, hanem a tulajdonukat, valamint a tisztességüket azáltal, hogy hasonmás babák kigúnyolásával megszegyenítették őket. Megtámadták több

14 *The Boston Gazette...*, 1765. szept. 16. 5. (utoljára megnyitva: 2017. 02. 20.)

15 *The Boston Gazette...*, 1765. szept. 16. 5. (utoljára megnyitva: 2017. 02. 20.)

16 *Boston Evening-Post*, 1765. szept. 16. 3. (utoljára megnyitva: 2017. 02. 20.)

17 *Boston Evening-Post*, 1765. szept. 9. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 02. 27.)

brit párti hivatalnok otthonát, valamint megalázták őket. Mindez augusztus második felében zajlott le. Számos cikk jelent meg az esetekről augusztus végén, illetve szeptemberben; más gyarmatokon lezajló hasonló eseményekről kicsit később számoltak be a lapok – nyilván a távolságok okozta késedelmek miatt is. Ezekről hosszabb beszámolók, néhány rövidhír és levelek tájékoztattak. Közös vonás volt, hogy egy hasonmás babát aláztak meg, majd égettek el, több helyen szöveget is írtak rá. Fizikálisan nem bántották a bélyegosztókat, a tulajdonukat viszont nem kímélték.

Az újságokban megjelentek részletesebb leírások is a történetekről, némelyik cikk aprólékosan leírja, hogyan zajlott a demonstráció – ezek a részletes beszámolók leginkább a Bostonban történetekről tájékoztatták az olvasókat. Rövidebb, kevésbé részletes leírások is találhatóak a hasábozon, ezek többnyire más gyarmatok bélyegosztóival megesett atrocitásokról szóltak. Egy levélrészletben a szerző röviden arról számolt be, hogy Jared Ingersollal, a connecticuti bélyegárussal hogyan bántak. Felöltöztették fekete-fehér ruhába a bábút, hogy ezzel kiemeljék a személyiségében lakozó ellentétet, megbíztak benne korábban az emberek, de rossz irányba változott, és bajt és szegénységet hozott a barátai és a lakosok életébe. Az így felöltöztetett bábút pedig hagyták az ég és a föld között lógni, szimbolizálva, hogy egyik helyre sem tartozik.¹⁸ Ezzel valószínűleg azt akarták kifejezni, hogy korábban számíthattak rá, hiszen ő is ellenezte a bélyegtörvényt,¹⁹ de az írások azt mutatják, hogy csalódtak benne, mert úgy érezték, hogy elfordult tőlük, holott Ingersoll a honfitársait akarta szolgálni.

Egy szeptemberi hír arról számolt be részletesen, hogy megtámadták a brit párti hivatalnokok házát Bostonban, például William Story házát is. Story az admirális helyettes irattárosa volt. A papírjait megsemmisítették, amelyeknek egy része magánirat volt, egy része hivatalos dokumentum – az admirális feljegyzései. Ezután Benjamin Hallowell házához vonultak, ahol úgy viselkedtek, mintha az ördög szabadult volna el, komoly pusztítást végezve a házon. Pénzt, ruhákat és kisebb díszeket vittek magukkal. A beszámoló szerzője a véleményét is kifejtette a cikk végén, mely szerint az ilyen események negatívan hathatnak az

18 *Boston Evening-Post*, 1765. szeptember. 9. 3. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 14.)

19 MIDDLEKAUFF: *The Glorious Cause...*, i. m., 104.

ügyükre.²⁰ Ilyen eset Thomas Hutchinson alkormányzó házával is megtörtént, amelyről szintén beszámolnak az újságok.

Véleményem szerint ilyen támadások alkalmával, amikor komoly károkat okoztak a támadók a hivatalnokok tulajdonaiban, nem az volt az elsődleges céljuk, hogy a bélyegtörvény ellen tiltakozzanak. Azt megtették más módon, ha a tetteges, aktív példákra gondolunk, akkor a bélyegosztókat jelképező babák akasztásával és elpusztításával,²¹ illetve a bélyegárosokkal szemtől szemben közölt követeléseikkel, hogy mondjanak le. Ezeket az embereket, akik ilyen károkat okoztak a házakban, illetve eltulajdonítottak onnan bizonyos tárgyakat, úgy gondolom, nem az új adó ellen történő kiállítás vezérelte elsősorban. A *Sons of Liberty* nem számított arra, hogy ennyire erőszakosan fognak viselkedni, és túlmenni a határon azzal, hogy tulajdonképpen elpusztítják a hivatalnokok házait. Történészek szerint²² ekkor kicsúsztak a dolgok a *Sons of Liberty* kezéből.²³ Ezekhez hasonló események a többi gyarmaton is lejátszódtak. Miután ezek a támadások lezajlottak, illetve szemtől szemben követelték a bélyegosztóktól, hogy mondjanak le, az ilyen tetteges események az adott helyen elcsendesedtek.

Stamped Papers

A bélyeggel/vízjellel ellátott papírokkal kapcsolatban is informálták az újságok az olvasókat. Többnyire rövidhíreket közöltek a témában, amelyek például a vízjeles papírok érkezéséről írtak. Sőt, olyan is megjelent, hogy nem engedték ezeket a dokumentumokat a hajóról lepakolni, vagy elpusztították azokat. Mivel a bélyegosztók az őszi és a téli folyamán lemondtak a posztjukról, ezért a dokumentumok is haszontalanná váltak, hiszen nem volt senki, aki értékesíthetné, amely veszélyes is lett volna az adott helyzetben. Papírok mégis érkeztek a gyarmatokra, mely tulajdonképpen a kormány tulajdona volt. Biztonságba kellett volna helyezni, de a vízjeles papírokkal foglalkozni kockázatos volt. Egy levél arról számolt be, hogy – mivel Andrew Oliver lemondott a posztjáról

20 *The Boston Gazette...*, 1765. szept. 2. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 17.)

21 Amire a *Sons of Liberty* buzdította fel a tömeget.

22 Lásd: Middlekauff, Robert: *The Glorious Cause...*, 1985.; COOK, Don: *The Long Fuse...*, 1985.; BOYER, Paul S. et al: *The Enduring Vision*, 1990.

23 MIDDLEKAUFF: *The Glorious Cause...*, 1985, 93.

– az érkezett bélyeggel ellátott papírokat a gyarmat kormányzójának kell biztonságba helyeznie.²⁴

A hivatalnokok nem túl pozitív helyzetét tükrözi az a levél is, amelyben a szerző kifejtette, hogy nem meri vállalni a felelősséget azért, hogy kibontotta a vízjeles papírokat tartalmazó dobozt. Egy novemberi hír szerint New Yorkban a kormányzó felkért egy férfit, hogy őrizze a vízjeles papírokat – mivel bélyegosztó nem állt rendelkezésre – akinek viszont semmi dolga nem volt vele, és senki nem tudta, hogy mit kezdjenek a papírokkal, amellyel foglalkozni veszélyesebb, mint maga a pestis.²⁵ Másik rövidhír arról értesített, hogy nem érkeztek meg a bélyeges papírt tartalmazó dobozok New Hampshire-be egy kivétellel, illetve egy októberi hír szerint New Yorkba egyetlen egy sem.²⁶ Mivel a bélyegosztók egymás után lemondtak, ezért a bélyeges papírok is feleslegessé váltak, illetve a papírok gyarmatokra érkezése tanácstalanná tette a lakosokat.

Bélyegtörvény kongresszus

A gyarmatok küldöttjei egy konferencia keretében összegyűltek New York Cityben 1765 októberében, hogy határozatokat és petíciókat fogalmazzanak meg a király és a Parlament számára. A kongresszuson kilenc állam küldöttjei gyűltek össze. Georgia, New Hampshire Észak-Karolina és Virginia nem vett részt. A petíciókban kijelentették, hogy nem fogadják el azt, hogy a Parlamentnek jogában áll a gyarmatokra adót kivetni, belső adót csak a saját gyűléseik állapíthatnak meg. Azt viszont nem vonták kétségbe, hogy a briteknek ne lenne fennhatósága a gyarmatok felett. Kijelentették, hogy elfogadják a britek irányítását a kereskedelemben, illetve, hogy bevezethetnek kereskedelmi adókat, azt viszont nem, hogy belső adókat is kivethetnének a gyarmatokra.²⁷ Ez volt

24 *The Boston Gazette...*, 1765. szept. 30. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 18.)

25 *Boston Evening-Post*, 1765. szept. 9. 1. oldal; 1765. nov. 4. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 20.)

26 *Boston Evening-Post*, 1765. szept. 16. 3. oldal; 1765. okt. 14. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 19.)

27 BAILEY, Thomas Andrew: *The American Pageant: a history of the republic*, Heath and Company, Lexington, Massachusetts, 1987, 124–125.; COOK, Don: *The Long Fuse. How England Lost the American Colonies*. Atlantic Monthly Press, New York, New York, 1995, 76.

az első alkalom, amikor a gyarmatok összefogtak egymással egy Parlament által hozott törvény ellen. Hiába bonyolítottak le ezt a tárgyalást, a Parlamentben nem foglalkoztak vele.²⁸ Az újságok is természetesen informálták erről az eseményről az olvasókat. Ezekben közölték, kiket választottak a gyarmatok gyűlései követeknek a kongresszusra, továbbá, hogy milyen határozatokat fogadtak el. Rhode Island például a korábban is élvezett jogait igyekezett megerősíteni – például, hogy megilleti minden kiváltság őket, ugyanúgy, mintha Angliában születtek volna, élvezték azt a jogot, hogy a saját gyűléseik dönthetnek az őket érintő „belső” ügyekben, az adott gyarmaton élőknek nem kell meghajolniuk azon belső adók előtt, amelyeket nem a saját gyűlésük vet ki.²⁹ A massachusettsi gyűlés az utasításában a küldöttjét arra szólította fel, hogy egyezzen bele minden olyan petícióba, döntésbe, amely a bélyegtörvény eltörlését, vagy amely a terheik enyhítését szorgalmazza. Valamint nem állhat olyan döntés mellé, amely azt támogatja, hogy belső adót vehetnek ki rájuk. Minden egyéb döntést a képviselőre hagytak, bízva a megfelelő ítélőképességében.³⁰

A konferencián nem vonták kétségbe a Parlament hatalmát, csupán abban a pontban, hogy a belső, saját ügyeikbe akartak beleszólni. Ez is alátámasztja azt a feltételezésemet, hogy békés úton próbálták a britek tudomására hozni a véleményüket és meglátásaikat.

Virtuális képviselet

Virtuális képviselet egy speciális gyakorlat volt Nagy-Britanniában. Az angol városok és kerületek egy része rendelkezett képviselővel a Parlamentben, számos városnak azonban nem volt képviselője. A Parlamentben ülő képviselők viszont őket is reprezentálták. Ezt a gyakorlatot és elméletet terjesztette ki George Grenville az amerikai brit gyarmatokra is.

Ebbe a kategóriába került a legkevesebb írás. Azoknak, amelyeket e csoportba soroltam, a mondanivalója elsősorban a virtuális képviselet körül fogalmazódott meg. Más cikkekben, levélrészletekben is – amelyeket nem ebbe a kategóriába helyeztem – ejtenek

28 BAILEY: *The American Pageant...*, i. m., 140.

29 *Boston Evening-Post*, 1765. szept. 23. 3. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 15.)

30 *Boston Evening-Post*, 1765. okt. 14. 3. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 16.)

szót a virtuális képviselőről, mégis, azok nem e téma körül forognak. A gyarmatiak szerint³¹ a törvény elfogadásának egy fontos aspektusa volt ez. Ilyen írások kerültek például a *bélyegtörvény és bevezetése*, illetve a *bélyegtörvény elleni protestálás* csoportba is. Ebben a csoportba helyezett írásokban a szerzők e képviseleti forma igazságtalanságáról, esetleg elfogadhatóságáról írtak. A létrehozott kategóriák közül ez az egyetlen, amelybe csak hosszabb írások kerültek, amelyek az oldal legalább egyharmadát tették ki. Ez alapján azt a következtetést lehet levonni, hogy ezt egy igen fontos kérdésnek – bizonyos tekintetben problémának – vélték, ezért lényegesnek tartották kifejtteni a véleményüket. Komplexnek és bonyolultnak tarthatták a kérdést, mert többféle jellegzetességet és törvényt körbejártak az írásaikban. Ennek alapján látni, hogy kulcsfontosságú volt nekik ez a téma, és érzékenyen érintette őket, hiszen több levelet, cikket írtak erről, illetve véleményezték. Minden általam megvizsgált cikk felháborodott stílusban ír a virtuális képviselőről– függetlenül attól, hogy helyénvalónak találják-e ezt a rendszert, vagy igazságtalannak.

A cikkek tartalma is bepillantást enged abba, hogyan vélekedtek a gyarmatokon élők a virtuális képviselőről, és ez mennyire különbözött néhány Parlamentben is helyet foglaló politikusétól, mint például Grenville, aki amellet érvelt, hogy a gyarmatok is reprezentáltságot élveznek.

Egy, júliusban megjelent, szerkesztőknek címzett levélben – amelynek az írója nincs feltüntetve, viszont Dorr közbeékelte megjegyzése szerint Samuel Adams az – a képviselőről és a virtuális képviselőről fejtette ki a nézetét a szerző. Megemlített városokat példaként, amelyeknek nem volt reprezentáltságuk a Parlamentben, nem küldhettek képviselőket, mégis kellett adót fizetniük, mintha maguk is megszavazták volna azokat. Később rátért a gyarmatok képviseltségének kérdésére, összevetette a korábban említett városok helyzetével, de nem talált olyan aspektust, amely azt igazolná, hogy valóban reprezentálnák őket, sőt, a szerző szerint őfelsége is észlelte a tényt, hogy akik nem küldenek képviselőt a Parlamentbe, azok nincsenek képviselve. Továbbá alkotmányba ütközőnek találta azt, hogy adót szednek be olyan területekről is, amelyeknek nincsenek képviselőik az alsóházban.³² Meglátásom

31 A tanulmányozott újságcikkek alapján erre lehet következtetni.

32 *The Boston Gazette...*, 1765. júl. 22. 1. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 18.)

szerint ez egy összetettebb kérdés volt annál, minthogy releváns lehetne az, hogy a gyarmatokat, a gyarmatok rendszerét – amelyeknek voltak gyűléseik és belső ügyeiket igazgathatták – összevesse olyan területekkel, amelyeknek nem voltak hasonló gyűléseik, és virtuálisan voltak képviselve a Parlamentben. A következő oldalon is megjelentettek egy névtelenül írt levelet – amelynek James Otis a szerzője Dorr szerint. Ebben a levélben azon töpreng, hogy az emberek akkor adóztathatók meg, ha beleegyeznek. Ezt, vélekedése szerint, megtehetik úgy, hogy maguk szavazzák meg az adót, vagy egy általuk kiválasztott képviselő. A brit alkotmányból azt idézte, hogy minden angolt csak a saját vagy a képviselők támogatásával adóztatnak és adóztathatnak.³³ Szerinte a gyarmatok azt bizonygatták, hogy egyetlen angol, vagy annak a leszármazottjai sem lehetnek megadóztatva a hozzájárulásuk vagy beleegyezésük nélkül. Emellett azt állították, hogy a Parlament csak a Brit-szigeteken élőket képviseli, így az adóztatási joguk nem terjed ki azon területeikre, amelyeknek nem ül képviselőjük a Parlamentben. A virtuális képviseletet nem fogadták el a gyarmatokon, abban értettek egyet, hogy csak a saját gyűléseik vethetnek ki rájuk adót.³⁴ Tehát azért is háborította fel őket a bélyegtörvény, mert nézetük szerint ennek a bevezetésével a saját alkotmányuknak is ellentmondanak a britek, a politikai gondolkozásukkal sem összeegyeztethető. Barré ezredes is, feltette a kérdést, hogy ha valóban képviselve vannak a gyarmatok is, akkor ki lenne az, aki felállna azzal, hogy a gyarmatok érdekében ül az alsóházban. A Parlamentben például az idősebb William Pitt is kiállt a gyarmatok „valódi” képviselete mellett, de a véleményét sokan nem osztották, például George Grenville sem.

Egy októberi számban egy olyan levél jelent meg, amely – a többivel ellentétben –nem amellett érvelt, hogy nem vethetnek ki a gyarmatokra belső adót, ha virtuálisan képviselik őket. Hiú ábrándnak tartja a szerző,³⁵ hogy annak alapján, hogy brit alattvalók, a gyarmatokon élőket is ugyanazok a jogok illetik meg, mint a Brit-szigeteken élőket. Amikor a felmenőik másik földre költöztek, a kiváltságait nem vitték. Azt tanácsolja a gyarmatiaknak, hogy ne akarják letépni magukról a láncot, ami úgysem fog sike-

33 *The Boston Gazette...*, 1765. júl. 22. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 18.)

34 GREEN, Jack P.: *The Constitutional Origins of the American Revolution*, 2011, 71–73.

35 Americanus – Joseph Galloway. Lojalista politikus a gyarmatokon. Gyakran írt ezen az álnéven.

rülni, hanem éljenek együtt vele, akkor békés időkben reménykedhetnek. Azt állítja, nincs semmijük, amit a sajátjukénak nevezhetnek.³⁶ Ezzel arra utalhatott, hogy magukkal vitték a Nagy-Britanniában tanultakat. Tehát az egész levélben amellelt állt ki a szerző, hogy el kellene fogadniuk a helyzetet a gyarmatokon élőknek, és támogatniuk kellene az anyaországot, amely sosem bánt velük rosszul.

Az írások többsége a virtuális képviseletet kritizálta, viszont, mint látható, megjelent olyan levél is patrióta lapban, amely nem támogatta azt, hogy a gyarmatiak a virtuális reprezentáltságon túl is élvezzenek beleszólást az ügyekbe.

Egyéb

Mivel az újságok hasábjain találtam néhány olyan cikket, amelyek a bélyegadóval kapcsolatban írtak, viszont egyik csoportba sem illeszkedtek, ezért létrehoztam egy gyűjtőkategóriát, amelybe ezeket az írásokat helyeztem. Továbbá olyan írások is megjelentek, amelyek több témát is érintenek, viszont kulcsszavak segítségével sem tudtam őket egyik kategóriába sem sorolni, így ezek a cikkek is e csoportba kerültek.

Egy rövidhír arról tájékoztatta az olvasókat, hogy New Yorkban és Philadelphiában azt a megoldást találták ki a bélyegadó terhével szemben a szerkesztők, hogy csak heti vagy havi magazinokat adnak ki az újságok helyett.³⁷ Egy rövid levlérészletben a szerző azon kesergett, hogy a kereskedelmük nyomorúságos helyzetben van, a pénzük már eltűnt, még mielőtt a bélyegadó érvénybe lépett volna. Bankok mentek csődbe, a szabadságpártókon csüggedés lett úrrá, a félelmeik pedig csak nőnek, ki tudja, mi lesz ennek a vége.³⁸ E cikkek a bélyegtörvény hatását tükrözik. Azt hogy milyen megoldásokra készítette az embereket az új adó elfogadása, valamint hatással volt a mindennapi életükre és közérzetükre is. Hiszen a britekkel zajló kereskedelmet is ideiglenesen beszüntették, amely így nemcsak a kereskedőkre volt hatással, hanem közvetve a többi lakos életére is.

36 *The Boston Gazette...*, 1765. okt. 21. 1. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 18.)

37 *The Boston Gazette...*, 1765. szept. 23. 5. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 15.)

38 *The Boston Gazette...*, 1765. okt. 7. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 14.)

Megjelentek olyan hírek is, amelyek tulajdonképpen együttműködésre bíztatják a lakosokat, illetve tervekről számolnak be: New York-ban a bélyeghivatalokba kerestek dolgozókat, annak érdekében, hogy felállíthassanak egy ilyen hivatalt a gyarmaton.³⁹ Egy másik rövidhír arról informálta az olvasókat, hogy az első öt évben befolyó összegekből hidakat fognak építeni, illetve új utakat a gyarmatok között.⁴⁰ Ez részben lehetett csak igaz, mivel Grenville azért tartotta indokoltnak az új törvényt, mert szerinte a gyarmatiak kevés adót fizettek a Brit-szigeteken élőkhez képest, és így akart több bevételhez jutni.

Összegzés

Az írások vizsgálatakor a köztük lévő analógiákat is megfigyeltem, és kulcsszavak segítségével kategóriákat állítottam fel. Ennek segítségével világosabban látni lehetett, mely témakörök milyen hangsúlyosan jelentek meg. Ezeket bővebben ki is fejtettem, amely alapján teljesebb képet kaptam a gyarmatiak attitűdjéről.

A gyarmatiak több módot találtak az ellenállásra. Tettelegesen is kifejezték véleményüket, megtámadták a bélyegosztók házait, és megszegényítették őket. Ez azonban a kisebbség volt. Az ellenzők többsége, véleményem szerint, nem ilyen radikális módszert választott. Tiltakoztak a követek, a gyarmatok petíciókat fogalmaztak meg és határozatokat is hoztak, amelyek, mint a Virginiai határozatok esetében látható volt, nem élveztek minden esetben teljes támogatottságot, ugyanis néhányan igen keménynek ítélték bizonyos pontokat. Ez is igazolja, hogy az írásban megfogalmazott tiltakozásaikban is többnyire megfontoltan fogalmazták meg álláspontjaikat. Ők békésebb úton fejezték ki a véleményüket. Mindemellett, a bélyegtörvény bevezetésének terve nyomán az újságok is határozottabban kiálltak a meggyőződésük mellett. A patrióta lapok némelyike például úgy tiltakozott ez ellen, hogy amíg vissza nem vonták a törvényt, nem írtak az újságra sorszámot, vagy a szerkesztők nevét nem tüntették fel. Tehát esszenciális kérdésnek minősült a gyarmatokon. Ez megerősíti azt az állításmat, hogy a gyarmatiak nem voltak erőszakosak, az embereknek csupán egy kisebb csoportja viselkedett radikálisabban.

39 *Boston Evening-Post*, 1765. máj. 20. 1. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 15.)

40 *Boston Evening-Post*, 1765. máj. 20. 2. (utoljára megnyitva: 2017. 03. 15.)